

Baix relleu Santa Fe de Calonge

Calonge de Segarra

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Santa Fe de Calonge. Calonge de Segarra. 08281. Calonge de Segarra
Emplaçament	Situat en un dels murs exteriors de l'església de Santa Fe de Calonge de Segarra.
Alçada:	612
Coordenades:	
Latitud:	41.76403
Longitud:	1.48194
UTM Est (X):	373813
UTM Nord (Y):	4624691

Classificació

Número de fitxa	08036 - 199
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval
Segle	XIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	S'observa un cert desgast en el contorn del relleu.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Ornamental
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic. C/ Santa Maria, 1 - 08500 VIC
Fitxes associades:	
<u>Santa Fe de Calonge</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Seró i Ferrer. [IN] SITU SCP
Data de registre de la fitxa:	dl., 08/07/2013 - 02:00

Descripció

A l'exterior del braç sud del transsepte hi ha un carreu amb un relleu esculpit, l'únic element arquitectònic que presenta decoració i que podríem considerar gairebé contemporani a l'obra de l'església. El relleu és conformat per una figura de cérvol i un floró envoltats per un doble marc, l'interior a manera de corda en tres dels seus muntants (el superior és de perfil lineal) i l'exterior rectilini. El fet que aquest animal aparegui totalment aïllat de qualsevol context iconogràfic o d'altres representacions el fa absolutament estrany.

Història

La figura del cérvol és prou coneguda dins el llenguatge iconogràfic medieval. És considerat l'animal que té com a enemic la serp, a la qual s'enfronta i es menja, i tot seguit cerca un broll d'aigua per a beure i així fer fora la serp que s'ha empassat: la interpretació simbòlica que els textos de l'època extreuen d'aquesta actitud (vegeu Malaxecheverriá, 1986, pàgs. 42-44, i Sebastián, 1986, pàgs. 33-37) és la del pecat o el mal i l'immediat penediment, la de la purificació mitjançant l'aigua de la saviesa divina. Partint d'aquests textos, la iconografia medieval sol incloure el cérvol bé en actitud de beure l'aigua d'un broll o bé la d'enfrontar-se a la serp.

El cérvol de Santa Fe de Calonge, com veiem, no apareix representat ni bevent d'un broll d'aigua ni enfrontant-se a la serp. Tot el contrari, apareix en actitud potser de córrer, però més aviat estàtica, a manera de retrat o de recordatori. L'únic motiu que l'acompanya és un floró, del tipus que apareix freqüentment acompanyant decoracions vegetals en els capitells al llarg dels segles XII, XIII i XIV i que prové de repertoris classicitzants.

La figura del cérvol, generalment representat amb una gran cornamenta, com al carreu de Calonge, apareix en altres conjunts d'època romànica i fit i tot anterior, però sempre dins un programa iconogràfic. Així, en trobem als portals de Vilagrassa (la Segarra) i de Santa Maria de Bell-lloc (Santa Coloma de Queralt) i en un capitell de Santa Maria de l'Estany, en aquest cas inscrit dins un cercle. En pintura mural el trobem al frontal d'altar procedent de Gèsera (Aragó) i conservat al MNAC-MAC (núm. Inv. 35702) i als conjunts murals de Sant Baudel de Berlanga (formant part d'una cacera), amb una cornamenta molt similar a la del cérvol de Calonge, i de Sant Isidor de Lleó (enfrontat i lluitant amb un altre cérvol).

El relleu de Calonge, fora de qualsevol context iconogràfic que l'envolti, resulta un xic estrany. D'una banda, per la manca d'elements que ofereixin una lectura iconogràfica clara, de l'altra pel fet que el carreu on apareix treballat resulta perfectament encastat dins l'obra de l'edifici. Un exemple semblant en què apareixen dos carreus amb un animal esculpit (lleó fantàstic) es troba a Sant Llorenç d'Espinavessa (Alt Empordà); es tracta de dues peces de factura romànica, tot i que reutilitzades en una construcció posterior (segle XVIII), per tant descontextualitzades del seu entorn originari.

Cercar per al relleu de Calonge una justificació de tipus simbòlic, tot seguint els textos medievals tan importants en aquesta època i tan determinants dels programes iconogràfics, resultaria un xic forçat, ja que la figura del cérvol apareix sense cap mena d'elements que ens puguin dur a una lectura temàtica. En canvi cal tenir present que l'animal ha estat representat a manera de recordatori, o de símbol d'alguna cosa, potser d'una família o un llinatge importants, potser dels Cervera, el parentiu dels quals amb els Torroja a la darreria del segle XII i primer quart del XIII és documentat. El relleu, força allunya de qualsevol esquematisme i proper a un cert naturalisme, sobretot quant a l'anatomia del cérvol respon a una manera de fer dintre ja del segle XIII, potser de la segona meitat.

